

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Școala doctorală Finanțe

TEZĂ DE DOCTORAT

CĂPĂȚÎNĂ CRISTINA SIMONA (DUMITRACHE)

Titlul tezei de doctorat:

**ANALIZA CORELAȚIEI DINTRE CREȘTEREA ECONOMICĂ
ȘI CRIMA FINANCIARĂ**

Conducător de doctorat: Prof.univ.dr. ION STANCU

Comisia de susținere publică a tezei de doctorat:

Prof.univ.dr. Ștefan GHERGHINA (Presedinte) - Academia de Studii Economice, București

Prof.univ.dr. Monica ACHIM (Referent) - Universitatea Babeș Bolyai, Cluj

Conf.univ.dr. Irena MUNTEANU (Referent) - Universitatea Ovidius, Constanța

Prof.univ.dr. Lucian ȚĂȚU (Referent) - Academia de Studii Economice, București

Prof.univ.dr. Ion STANCU (Conducător științific) - Academia de Studii Economice, București

Prof.univ.dr. Petre BREZEANU (Conducător științific, co-tutelă) - Academia de Studii
Economice, București

București, (2024)

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Consiliul pentru Studii Universitare de Doctorat

Școala Doctorală Finanțe

TEZĂ DE DOCTORAT

CĂPĂȚÎNĂ CRISTINA SIMONA (DUMITRACHE)

Titlul tezei de doctorat:

**ANALIZA CORELAȚIEI DINTRE CREȘTEREA ECONOMICĂ
ȘI CRIMA FINANCIARĂ**

Conducător de doctorat: Prof.univ.dr. ION STANCU

Comisia de susținere publică a tezei de doctorat:

Prof.univ.dr. Ștefan GHERGHINA (Presedinte) - Academia de Studii Economice, București

Prof.univ.dr. Monica ACHIM (Referent) - Universitatea Babeș Bolyai, Cluj

Conf.univ.dr. Irena MUNTEANU (Referent) - Universitatea Ovidius, Constanța

Prof.univ.dr. Lucian ȚĂȚU (Referent) - Academia de Studii Economice, București

Prof.univ.dr. Ion STANCU (Conducător științific) - Academia de Studii Economice, București

Prof.univ.dr. Petre BREZEANU (Conducător științific, co-tutelă) - Academia de Studii
Economice, București

București, (2024)

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Consiliul pentru Studii Universitare de Doctorat

Școala Doctorală Finanțe

**ANALIZA CORELAȚIEI DINTRE CREȘTEREA ECONOMICĂ
ȘI CRIMA FINANCIARĂ**

Prenumele și numele autorului:

CĂPĂȚÎNĂ CRISTINA SIMONA (DUMITRACHE)

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. ION STANCU

Conducător de doctorat (co-tutelă):

Prof. univ. dr. PETRE BREZEANU

București, (2024)

Cuprins

REZUMAT	6
SUMMARY	8
INTRODUCERE	10
CAPITOLUL 1. ABORDĂRI TEORETICE ALE CONCEPTULUI DE CRESTERE ECONOMICA	13
1.1 Cresterea economica – definitii, masurare si factori determinanti.....	13
1.2 Investitii straine directe – factor determinant al cresterii economice.....	15
1.3 Fluxurile financiare ilicite – definiție, măsurare, consecințe	18
1.4 Fluxurile financiare ilicite si investitiile straine directe	25
1.5 Politica monetara si cresterea economica.....	26
CAPITOLUL 2 - ABORDĂRI TEORETICE ALE CONCEPTULUI DE CRIMA FINANCIARA	31
2.1 Conceptul de crima/criminalitate financiara	31
2.2 Analiza cadrului legislativ național existent pe linia spalarii banilor, ca forma de manifestare a criminalitatii financiare	34
2.2.1 Legea nr. 21/1999 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor	35
2.2.2 Legea 656/2002 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor în vigoare de la 12 decembrie 2002 până la 20 iulie 2019	38
2.3 Evoluția infracționalității de gen de-a lungul vremii, prin raportare la cresterea economica	40
CAPITOLUL 3 – ABORDĂRI EMPIRICE CU PRIVIRE LA CRESTEREA ECONOMICA SI CRIMINALITATEA FINANCIARA.....	48
CAPITOLUL 4 – ABORDĂRI EMPIRICE CU PRIVIRE LA CRIMINALITATEA FINANCIARA SI FACTORII SOCIO-ECONOMICI DETERMINANTI.....	51
4.1 Combaterea spălării banilor – motive, instrumente și rezultate	51
4.2 Criptocriminalitatea și provocările monedelor digitale.....	54
4.3 O abordare diferită în lupta împotriva spălării banilor.....	55
4.3.1 O monedă virtuală emisă de Banca Națională pentru a înlocui numerarul pentru a reduce spălarea banilor?	55
4.4 Influenta factorilor sociali si economici asupra spalarii banilor, ca forma de manifestare a criminalitatii financiare la nivel international	57
4.5 Influenta factorilor sociali si economici asupra asupra spalarii banilor, ca forma de manifestare a criminalitatii financiare, la nivel national	66
CAPITOLUL 5 – ABORDARI EMPIRICE PRIVIND INVESTITIILE STRAINE DIRECTE, FLUXURILE FINANCIARE ILCITE SI CRIMINALITATEA FINANCIARA.....	70
5.1 Distribuția investițiilor straine directe românești în străinătate	70
5.2. Un model de investitii straine directe motivat de spălarea banilor	71

CAPITOLUL 6. Investigații privind oportunitatea eliminării sau limitării numerarului din/în economie (societate ”cashless” sau „less-cash”), ca soluție pentru reducerea crimei financiare	75
CONCLUZII FINALE ȘI DIRECȚII VIITOARE DE CERCETARE.....	97
BIBLIOGRAFIE.....	101

REZUMAT

Cuvinte cheie: creștere economică, criminalitate financiară, spălarea banilor, numerar, criptomonede, CBDC, investiții străine directe, fluxuri financiare ilicite

Într-o lume în continuă schimbare, în care interdependențele economice devin tot mai pronunțate, analiza corelației dintre creșterea economică și crima financiară capătă o importanță deosebită. Această cercetare își propune să contribuie la înțelegerea acestor interacțiuni complexe, având ca obiectiv principal identificarea și evaluarea relațiilor dintre dinamica economică și fenomenul infracționalității financiare. Criminalitatea financiară, în diversele sale forme, reprezintă nu doar o provocare pentru integritatea sistemului economic, ci și un obstacol semnificativ în calea dezvoltării durabile și a stabilității economice.

Pentru a adresa acest subiect, am propus o serie de obiective derivate care vizează atât analiza cadrului legislativ național, cât și evaluarea impactului social și psihologic al crimei financiare asupra economiei. Primul obiectiv al cercetării noastre urmărește analiza măsurilor legislative adoptate de-a lungul timpului în România, în contextul evoluției infracționalității financiare, pentru a înțelege cum influențează aceasta creșterea economică. Demersul nostru presupune o scanare a legislației, cu scopul de a identifica eventualele lacune și oportunități de îmbunătățire.

Explorarea dimensiunilor sociale și psihologice în studiul economiei infracționalității privind spălarea banilor reprezintă un alt obiectiv important al tezei, având în vedere că percepția publicului și comportamentele indivizilor joacă un rol deosebit de important în facilitarea sau combaterea acestui fenomen. De asemenea, ne propunem să investigăm oportunitatea eliminării sau limitării utilizării numerarului în economie, propunând societăți „fără numerar” sau „cu mai puțin numerar” ca posibile soluții pentru reducerea criminalității financiare. Aceasta direcție de cercetare va include studii de caz privind impactul monedelor digitale asupra criminalității financiare sub forma spălării banilor și tranziția către un mediu fără numerar.

În finalul tezei, vom verifica ipoteza conform căreia investițiile străine directe (ISD) sunt, de asemenea, motive pentru fluxurile ilicite de bani (IFF) în România, oferind o perspectivă valoroasă asupra complexității acestor interacțiuni economice.

Prin urmare, această cercetare își propune să contribuie la literatura de specialitate și să ofere recomandări practice pentru factorii de decizie, în scopul îmbunătățirii cadrului legislativ și a strategiilor de combatere a criminalității financiare în România.

Creșterea economică reprezintă un indicator cheie al sănătății economice a unei națiuni, având în vedere faptul că reflectă nu doar sporirea producției și a veniturilor, ci și capacitatea de a atrage

investiții și de a menține un climat de afaceri favorabil. Prin urmare, crima financiară poate reprezenta o problemă acută, în contextul în care un nivel ridicat al infracționalității erodează încrederea investitorilor, poate descuraja activitatea economică derulată în spiritul legii și poate distorsiona semnificativ piața.

Pe cale de consecință, analiza corelației dintre creșterea economică și crima financiară evidențiază provocările cu care se confruntă un stat, și, în același timp, oferă și posibilitatea de a identifica soluții eficiente pentru asigurarea unei economii sănătoase și durabile. Importanța acestui demers rezidă și din faptul că un cadru legislativ robust, bine implementat, creează premisele pentru un mediu de afaceri atractiv, cu efecte inclusiv pe zona combaterii activităților ilegale.

Analiza efectului factorilor sociali și psihologici asupra economiei spălării banilor este de folos în formularea unor politici publice care să vizeze educarea populației și descurajarea comportamentelor infracționale. Cercetarea efectuată a vizat prezentarea rolului dimensiunii sociale și psihologice în studiul economiei criminalității financiare. Analizând literatura de specialitate, am constatat că aceasta este bogată în studii care prezintă factorii socio-economici determinanți ai criminalității în general, cu accent pe zona de criminalitate contra persoanei (omor, loviri și alte violențe), precum și pe zona de criminalitate contra patrimoniului (furt, tâlhărie, fraudă), însă problematica influenței factorilor sociali, psihologici asupra criminalității financiare este (prea/mai) puțin analizată. În acest context, am urmărit să identificăm și analizăm posibilele legături între diferiți factorii sociali (psihologici), identificați în literatura ca factori determinanți ai creșterii economice, și crima financiară reprezentată prin infracțiunea de spălarea banilor, în vederea propunerii de noi ipoteze.

În ceea ce privește utilizarea monedelor digitale și tranziția către o economie fără numerar, aceste inițiative pot promova transparența în tranzacțiile financiare, facilitând astfel prevenirea și detectarea activităților de spălare a banilor. Totodată, efectuarea unei investigații privind rolul investițiilor străine directe (ISD) în contextul fluxurilor ilicite de bani poate oferi perspective importante privind atragerea capitalului extern într-o manieră sustenabilă, fără compromiterea integrității economiei naționale.

Asadar, cercetarea noastră nu urmărește doar să adâncească înțelegerea relației dintre creșterea economică și crima financiară, ci și să contribuie la dezvoltarea unor strategii care să conducă la prosperitatea economică a României, cu protejarea resurselor financiare și încrederii societății civile.

